

دینی لاربتوونه

Ketabton.com

ليکنه او ترتيب: فهميم الله

بسم الله الرحمن الرحيم

السلام عليكم قدرمنو لوستونکو!

دغه کتاب چې په ډېر آسانه او عام فهمه ژبه راټول شوی کولی شي ستاسو په علم کې په ډېر کم وخت کې ډېر زیات معلومات اضافه کړي دا چې ژوند ډېر لنډ دي او د مرګ هېڅ پته نه لګي نو باید چې مونږ اوتاسو خپل ژوند کې کوښښ وکړو چې نیک اعمال زیات کړو خپل ژوند دالله جل جلاله او دالله جل جلاله د رسول صلی الله علیه وسلم په اطاعت کې تېر کړو او هېڅ کله دالله جل جلاله او دالله جل جلاله د رسول صلی الله علیه وسلم نافرمانی ونه کړو.

زه دغه کتاب ټولو هغه ملګرو او دوستانو ته ډالی کووم چې د کتاب سره اشنایي لري او د تر پایه لوستلو دعا ورته له خپل رب څخه غواړم.

یادونه: د دغه کتاب لیکنی اکثره د ځینو معتبرو اسلامي کتابونو لکه (ریاض الصالحین) څخه راخیستل شوي او کوښښ شوی چې د بېلابېلو کتابونو څخه مهم موضوعات راټول او ستاسو خدمت ته وړاندې شي

دینی لارښوونه

موضوع: د ډېر سلام اچولو گټه

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دي تاسو جنت ته ننوتلي نشي ترڅو چې مومنان نشي او تاسو مومنان نشي کيډي ترڅو چې یوبل سره محبت او مینه ونکړي ایا تاسو ته یو داسي عمل وښایم چې هغه کله وکړي نو ستاسو مینځ کې محبت پیدا شي هغه په یوبل باندي سلام اچول دي.

صحیح النسائی [۲۷۴/۱]

د عمار بن یاسر رضی الله عنه وینا مبارکه ده دري شیان او صفات دي چا کې چي دا راغلل نو گویا هغه ایمان حاصل کړ:

(۱) خپل ځان سره انصاف کول

(۲) خلکو باندي ډېر سلام اچول

(۳) د غربي سره سره الله جل جلاله لاره کې خرچه کول

[مسلم حدیث/۵۴]

عبد الله بن عمرو رضی الله عنه فرمایي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ته یوکس راغلو او پوښتنه یې وکړه چې کوم عمل ټولونه بهتره او افضله دي؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې ټولو نه بهتره عمل دا دي چې خلکو باندي خوارک کول او سلام اچول په چا چې پیژني یا یې نه پیژني:

[صحیح البخاری قبل الحدیث/۲۸ موقف معلق]

• اخلاق

حضرت ابو ثعلبه رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائيلي دي چې د قیامت په ورځ به ماته ټولونه عزیز او محبوب اونزدي خلک هغه وي کوم چې تاسونه زیات خوش اخلاقه وي او د ټولو نه زیات لري اوبدترین خلک به هغه وي کوم چې بد اخلاقه وي. (مشکوات)

د حضرت ابو درداء رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل چې د قیامت په ورځ به د مؤمن په ترازو کې د بڼه اخلاقو نه زیات دروند هېڅ څیز نه وي. (ابوداؤد)

دینی لارښوونه

د حضرت جابر رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل چې په تاسو ټولو کې ماته زیات محبوب او د قیامت په ورځ ماته د ټولو نه نژدې هغه خلک وي د چا چې اخلاق زیات بڼه وي. (ترمذی)

د حضرت جابر بن عبدالله رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم و فرمائیل چې بڼه اخلاق د الله جل جلاله د رحمت رسی ده چې د یو انسان په پوزه کې وي او دویم طرف یې د فرشتې په لاس کې وي چې هغه فرشتې دغه کس د خیر طرف ته راکاږي او خیر یې جنت بوځي او بد اخلاقي د عذاب رسی ده چې د یوکس په پوزه کې وي او دویم طرف یې د شیطان په لاس کې وي چې هغه دغه کس شر طرف ته راکاږي او شر یې دوزخ ته بوځي. (تنبيه الغافلین)

د حضرت عائشة رضی الله عنها نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل چې مسلمان د بنو اخلاقو په وجه د هغه سړي درجه حاصلوي څوک چې ټوله شپه عبادت کوي او د ورځې ټوله ورځ روژه وي. (ابودؤد)

د حضرت انس رضی الله عنه فرمایي چې ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم لس کاله خدمت وکړو او په دې دومره موده کې یې ماته أف قدر هم نه دي ويلي او نه یې راته دا فرمائيلي دي چې دا فلانی کار دي ولي نه دي کړي او نه یې راته دا فرمائيلي دي چې دا فلانی کار دي ولي کړي دي. (بخاري او مسلم)

د انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم په اعتبار د اخلاقو سره د ټولو خلکو نه غوره ؤو. (بخاري او مسلم)

حضرت نواس بن سمعان رضی الله عنه نه روایت دي چې ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه د نېکۍ او بدې په باره کې پوښتنه وکړه نو وي فرمائیل، چې نېکۍ بڼه اخلاق دي او گناه هغه ده، چې د هغې نه دي په زړه کې خطره پیداشي او تا ته بڼه نه بنکاري، چې د هغې نه دي خلک خبر شي.

(مسلم)

د حضرت ابوهريره رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمائیل، په مسلمانانو کې د ټولونه زیات د پوره ایمان خاوند هغه کس دي چې د چا اخلاق ډېر بڼه وي او تاسو کې د صفت قابل هغه کس دي، چې د چا خپلو بڼو سره سلوک بڼه وي.

دیني لارښونه

۳

(ترمذی) امام ترمذی رح وایي، چې دا حدیث حسن صحیح دي.

حضرت عائشه رضی الله عنها فرمایي چې ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائيلي اوریدلي دي چې مؤمن بنده د خپلو بنو اخلاقو په ذریعه د پرله پسې همیشه روژه نیونکي عبادت کونکي نه زیاته درجه حصولي شي.

(ابوداود)

حضرت ابوهريره رضی الله عنه نه روایت دي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه پوښتنه وکړاي شوه، جنت ته په کومو څیزونو سره زیات خلک داخليري نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمائیل، چې د الله تعالی نه ويري او بنو اخلاقو سره او دا پوښتنه تري وکړاي شوه چې اورته په کومو څیزونو سره کوم زیات خلک داخليري نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمائیل، چې د خولي او دعورت په وجه. (ترمذی)

ترمذی رح وایي چې دا حدیث حسن صحیح دي.

حضرت عبدالله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهم وایي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم به قصداً او په خطا دواړو سره څه بده خبره د خولي نه ویستله او نه به يي خوښوله نبی کریم صلی الله علیه وسلم به فرمائیل تاسو کې بڼه بنیادم هغه دي چې د هغه اخلاق بڼه وي.

(بخاری او مسلم)

الله جل جلاله دي مونږ ته توفیق راکړي چې بد اخلاقي له ځانه اوباسو او بڼه اخلاق په ځان کې پیداکړو او الله جل جلاله دي مونږ د نیکو اخلاقو خاوندان جوړکړي چې په دنیا کې د غمونو او لانجو نه بچ ژوند تېر کړو او په اخرت کې جنت ته لار شو.

امین.

• تکبر

د حضرت عبدالله رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې هغه کس به جنت نه ځي د چا په زړه کې چې د زري برابر هم تکبر وي.
(مسلم)

۴ دیني لارښوونه

حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دي چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل، چې د چا په زړه کې لږ هم کبر وي، هغه به جنت ته نه داخلېږي بیا یوکس پوښتنه وکړه چې یو سړي دا غواړي، چې لباس یې ښه وي او پیزار یې ښه وي ایا دا هم تکبر کې داخل دي؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل، الله تعالی خایسته دي او خایسته والی او پاکوالي خوښوي او دا کبر نه دي کبر دي ته وایي چې د ځان لویي گڼو په وجه د حق نه انکار وکړي او نور خلک سپک او ذلیل گڼي.
(مسلم)

(یعني حق نه منل او حق ویونکي خلک سپک گڼل)

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي چې دري اشخاص داسي دي چې الله جل جلاله به د قیامت په ورځ له هغوي سره خبري نه کوي او رحمت په نظر به ورته نه گوري او هغوي لپاره دردناک غذاب دي ۱- زناکار بوډا ۲- ظالم باچا ۳سرکش متکبر.
(مکاشف القلوب)

حضرت حارثه بن وهب رضی الله عنه نه روایت دي چې ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه داسي فرمایلي اوریدلي دي چې زه تاسو ته ښایم، چې دوزخ کې به کوم کسان وي هلته به ټول سرکشه، شومان او کبرجن خلک وي.

(بخاری او مسلم)

د حضرت ابوذر رضی الله عنه روایت دي چې ما رسول الله صلی الله علیه وسلم په موجودگي کې یو سړي سره تيزي خبري وکړي او هغه ته مي اوويل ای د خبشي زويه، رسول الله صلی الله علیه وسلم زما دا خبره واوریدله نو راته یې وفرمایلي ای ابوذر هېڅ

سپين څرمن والاته په تور څرمن والا فضليت نشته، حضرت ابوذر رضی الله عنه وایي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د دغو خبرو په اوریدلو سره زه په زمکه وغور ځېدمه او هغه سړي ته مي وويل پاڅه او زما په مخ خپي کيږده.

(مکاشفة القلوب)

حضرت ابوهريره رضی الله عنه نه روايت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل، چې دري قسمه خلکو سره به د قيامت په ورځ الله تعالی نه خبري او نه به د گناهونو نه پاکوي او نه به ورته د رحمت په نظر گوري :-

دیني لارښونه ۵

۱- بوډا زنا کونکي ۲- دروغجن باد شاه ۳- کبرجن غريب.

(مسلم)

دا رویت هم د حضرت ابوهريره رضی الله عنه دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل، الله تعالی فرمايلي دي، چې عزت زما لنگ او لويي زما څادر دي د دي دواړو په باره کي چې څوک ماسره جگړه کوي نو زه به هغه کس په عذاب کي اخته کړم.

(مسلم)

د حضرت سلمه بن اکوع رضی الله عنه نه روايت چې رسول الله صلی الله علیه وفرمايل، چې سړي ځان لوي گڼي، تر دي پوري چې هغه به په سرکشانو کي وشميرل شي نو هغه څه ورته ورسې، کوم چې دغي سرکشو ته ورسيدل. (ترمذ) امام ترمذی وایي دا حديث حسن دي.

په بنی اسرائیلو یو کس و چې د هغه زیاتو گناهونو په وجه هغه ته د بنی اسرائیلو خلیع ویل کیدو چې معنی یی داده(په خپلو گناهونو سره د بنی اسرائیلو عاجزونکي)یوځل هغه په یو داسي انسان تیر شو چې د بنی اسرائیلو عابد و د هغه په سربه وریځو سیوري کوو کله چې هغه گنهگار عابد ولیده نو په زړه کي دا خبره راغله چې زه د بنی اسرائیلو بدترین انسان یم او دا بنی اسرائیلو لوي عابد دي که چرته زه له هغه سره کینم شاید الله جل جلاله په ما رحم وکړي هغه د عابد په خوا کي کیناسته د عابد په زړه کي دا خیال راغي چې زه د بنی اسرائیلو عابد یم او دا د بنی اسرائیلو بدبخت ترین سړي دي دا څنگه له ما سره یو ځای کیناستيدي شي هغه ته شرم ښکاره شو او هغه ته یي وويل چې له دي ځای نه پاڅه په دي

وخت کي الله جل جلاله د بنی اسرائیلو د هغه وخت نبی ته وحی ولېرله چې دغه دواړو ته له نوي عبادت کولو حکم ورکړي ځکه چې ما بدبخت بڅښلي دي او د عابد اعمال مي برباد کړي دي، په دویم روایت کي راغلي دي چې د ورځو تکره د عابد له سر نه اوچته شوه، د بدبخت په سر باندي يي سیوري اوکړو.

دا دتکبر انجام وو چې عابد تکبر وکړو او خپل ځان يي لوي وگڼلو او هغه کس ته يي په سپک نظر وکتل د هغه ټول نېک اعمال برباد اوختم شو.

الله جل جلاله دي مونږ ته توفیق راکړي چې په دغو خبرو باندي عمل وکړو او تکبر اولوي له ځانه لري کړو. امین.

• د مور او پلار حقوق

دینی لارښوونه ۶

ایت شریف ((وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا)) (النساء)

ترجمه: عبادت کوي تاسو د الله جل جلاله او مه شریکوي له ده هېڅ شي او نیکی کوي له مور او پلار سره په نیکی کولو سره.

ابو عبدالرحمن عبدالله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دي چې ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه پوښتنه وکړه - چې الله تعالی کوم یو عمل ډیر خوښ دي؟ نو وي فرمایل مونږ په خپل وخت کول ما عرض اوکړو د دي نه پس کوم یو عمل دي؟ نو وي ویل چې مور او پلار سره ښه سلوک کوه ما عرض اوکړو د دي نه پس کوم یو عمل دي؟ نو وي ویل د الله په لاره کي جهاد کول.

(بخاری و مسلم)

حضرت ابوهریره رضی الله عنه فرمایي چې یو سړي عرض وکړو ای الله جل جلاله رسول الله صلی الله علیه وسلم ماته د ټولونه ښه لایق او حسن سلوک څوک دي؟ چې زه ورسره ښه سلوک وکړم (وي فرمایل مور، هغه عرض وکړو بیا څوک؟ وي فرمایل مور، هغه بیا عرض وکړو څوک؟ وي فرمایل مور، هغه بیا عرض وکړو بیا څوک؟ وي فرمایل پلار او په یو روایت کي داسي دي (چې د هغه کس د سوال په جواب کي رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل ستا مور، ستا مور، ستا مور او بیا د خپل پلار سره ښه سلوک کوه او بیا چې تا ته کوم نژدي خپلوان او عزیزان وي.

(بخاری و مسلم)

ابوهريره رضی الله عنه نه روايت دي چي رسو الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل هېڅ يو ځوي هم د خپل پلار احسانونو بدله نشي ورکولي مگر دي سره چي خپل پلار د غلامی په حالت کي بيا مومي او احستو سره يي ازاد کړي.

(مسلم)

د حضرت ابوهريره رضی الله عنه نه روايت دي چي رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل په خاور کي دي څره شي پوزه د هغه کس، خاور کي دي څره شي پوزه د هغه کس، دا (الفاظ يي دري ځلي وفرمايل) صحابه کرامو عرض وکړو ای الله جل جلاله رسول الله صلی الله عليه وسلم څوک دي هغه کس) چي د چا په باره کي تاسو بد دوعا کوي ويي فرمايل هغه کس چي د چا مور او پلار دواړه يا يو له دوي نه ژوندي وي او حالت د بودا والي ته ورسېږي او جنت ته داخل نشي (يعني د دوي خدمت ونکړي او جنت ورته لازم نشي).

دیني لارښونه

(مسلم)

د حضرت ابوامامه رضی الله عنه نه روايت دي چي رسول الله صلی الله عليه وسلم ته يو سړي عرض وکړو چي په اولاد باندي د مور او پلار څه څه حق دي ارشاد وشو مور او پلار ستا د پاره جنت هم دي دوزخ هم دي (يعني که ته دوي خوشخاله ساتي نو دوي ستا د پاره جنت دي او که سرکشي تري اختيار کړي نو ستا د پاره جهنم دي).

(ابن ماجه)

عبدالله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهم نه روايت دي چي يو سړي د نبي کریم صلی الله عليه وسلم خدمت ته راغي او وي ويل چي زه تا سره په هجرت او جهاد باندي بيعت کوم چي د هغي دا اجر امید د الله تعالی نه کوم نبي کریم صلی الله عليه وسلم وفرمايل آیا ستا مور او پلار کي يو کس ژوندي شته؟ هغه وويل، هو دواړه ژوندي دي نبي کریم صلی الله عليه وسلم وفرمايل آیا د الله تعالی نه د ثواب امید لري هغه وويل هو بيا نبي کریم صلی الله عليه وسلم وفرمايل مور او پلار ته واپس لار شه او د هغوي خدمت وکړه.

(بخاری مسلم)

د بخاری او مسلم په بل روايت کي داسي راغلي دي چي يو کس نبي کریم صلی الله عليه وسلم ته راغي او جهاد کي د شریک کيدو اجرت وغښتلو نبي کریم صلی الله عليه وسلم پوښتنه

وکره چي ستا مور او پلار ژوندي دي؟ هغه وويل هو نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمايل
د هغوي خدمت کول ستا جهاد دي.

اسماء بنت ابوبکر رضی الله عنها نه روایت دي چي زما یوه مشرکه مور وه چي ماله د څه
خواهش د پاره مکي نه مدیني ته راغلي وه د رسول الله صلی الله علیه وسلم په زمانه کي نو
زه د رسول الله صلی الله علیه وسلم خدمت ته حاضره شوم او عرض مي وکړ چي زما مور
څه غښتلو د پاره راغلي ده آیا زه د هغي سره څه بڼه سلوک کولاي شم نبی کریم صلی الله
علیه وسلم وفرمايل هو هغي سره خپلولي وپاله.

(بخاری مسلم)

حضرت ابن عباس رضی الله عنه نه روایت دي چي رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل
هر څوک چي سبا کړي په داسي حال کي چي د الله جل جلاله د رضا د پاره د مور او پلار
تابعداروي (يعني د الله جل جلاله د حکم مطابق د مور او پلار تابعدار وي نو د جنت
دروازي ده دپاره خلاصي کړي شي که چري يو کس نافرمان وي (د وور يا د پلار) نو یوه
دروازه د جهنم خلاصه کړي شي او هر څوک د دوي نافرمانی کي سبا کړي نو د دوزخ
دروازي د ده

دیني لارښوونه

د پاره خلاصي کړي شي، که چري په مور او پلار کي د يو کس نافرمانی کي سبا کړي نو
(جهنم) یوه دروازه د ده د پاره خلاصه کړي شي.

يو صحابی عرض وکړو ای د الله رسول صلی الله علیه وسلم که چري هغوي ظلم کوي
رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل که چري دوي ظلم کوي، که چري دوي ظلم کوي، که
چري دوي ظلم کوي.

(بهیقي)

تشریح: د دي حدیث نه د مور او پلار د ادب او اطاعت ډیر اهمیت معلومیري مگر دومره
ځان پوهول په کار دي چي د مور او پلار هر هغه حکم چي د دنیاوي امورو سره تعلق لري
نو د مور او پلار حکم لازم دي مگر دا خبره بیله ده چي یوه خبره د صلاح مشوري وي او
د مور او پلار د حبري متبادل د هغوي په رضا رعیت وي بیا جایز دي او بله خبره دا ده
چي هر هغه خبره چي دین سره تعلق لري نو هغي کي به د دین شرعي پابند وسئ اگر که
مور او پلار دي نا راضه هم وي.

د حضرت عباس رضى الله عنه نه روايت دي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل چې هر يو فرمانبردار بچي چې د مور او پلار (مخ ته) د محبت په نظر وگوري نو د دي په بدل کې ورته الله جل جلاله د قبول شوي (نفلي) حج ثواب په عمل نامه کې ليکي صحابه کرامو رضى الله عنهم عرض وکړ که يو سړي سل (۱۰۰) کرته وگوري دا خو اسان کار دي ويې فرمايل هو ځکه چې الله جل جلاله ډېر لوي او پاکيزه دي (يعني د الله جل جلاله خزاني پر او معموري دي په ورکولو نه کمپري).

(بهيقې)

واقعہ: يوه ورځ حسن بصري رحمتہ الله عليه په بيت الله کې طواف کولو يو سړي يې وليده چې د هغه په اوږو يو کيجاوه وه د بيت الله مبارک نه بي يې طوافونه کول حسن بصري

رحمتہ الله عليه ورته وويل اى وروره دا کيجاوه په ځمکه باندي کېږده او بيا د بيت الله مبارک طواف کوه دغه سړي ورته وويل چې اى د مسلمانانو امامه دي کيجاوه کې زما مور ده چې دا اووم (۷) کال دي چې زه خپله مور د شام نه په دي کيجاوه کې راولمه او د خج ټول ارکان پوره کوم او دوي په دي کجياوه کې ناسته وي.

اى د مسلمانانو امامه! ايا ما د خپل مور حق ادا کړو حسن بصري رحمتہ الله عليه ورته وفرمايل چې اى وروره که ته خپله مور په دي کيجاوه کې د دنيا اخر گوټ نه راولي او د خج ټول ارکان ورباندي اداکړي نو ته د خپل مور هغه يو حق هم ادا نکړي چې ته د خپلي مور په خيټه کې يو خل اوړيدلي يې (يعني هغه خق چې چاته د مور په خيټه کې يومنټ تېر کړي دي

دینى لارښونه ۹

ځکه چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي چې جنت د مور او پلار د قدمونو لاندي دي که تا نه مور او پلار راضي وي نو جنت ته به لارښي او که راضي نوي نو جنت ته نشي تللي.

• د زوي په پلار باندي حقوق

د حضرت ابوهريره رضى الله عنه نه روايت دي چې رسول الله صلى الله على وسلم وفرمايل چې په مور او پلار باندي د اولاد دري حقونه دي.

(۱) کله چې هغه پيداشي د هغه د پاره بڼه نوم اېښودل.

(۲) کله چې عقل مند شي نو هغوي ته د قرانکريم تعليم ورکړي.

۳) کله چې د واده عمر ته ورسیري (یعني د پنځلسو (۱۵) کالو چې شي نو واده ورته وکړي.
(تنبيه الغافلین)

په یو حدیث کې ذکر دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې بېشکه په جنت کې یوه د روزه چې د هغه نوم (باب الفرح) دي، دي ته به هېڅوک نه داخلیري مگر هغه کس چې خپل اولاد خوشخاله ساتلي وي ځکه چې روایت دي چا چې د خپل اولاد اکرام وکړو نو الله جل جلاله به یې جنت کې اکرام وکړي رسول الله صلی الله علیه وسلم وايي چې تاسو محبت وکړي خپل اولاد سره ځکه چې محبت د اولاد پرده ده، د اورنه، یعنی دوزخ ته به نه ځي) او خوارک هغوي سره خلاصي دي داور نه او د هغوي اکرام کول تېر دل دي د پل صراط نه.

د رسول الله صلی الله علیه وسلم ارشاد دي چې یوڅو څیزونه د انسان د خوشبختی علامات دي

۱. چا چې جومات جوړ کړ، د هغې اجر به ورته مېلاوېږي تر څو چې یوکس هم پکښې مونځ کوي.

۲. چا چې نهر جاري کړو تر څو چې په هغې کې اوبه جاري وي او خلک یې تري څکي نو هغه ته به اجر مېلاوېږي.

۳. چا چې خایسته قران ولیکلو تر څو چې دا ویل کيږي هغه ته به اجر مېلاوېږي.

۴. چا چې د اوبو د حصول د پاره چینه ویستله نو تر څو چې وي هغه ته به اجر مېلاوېږي.

دیني لارښونه ۱۰

۵. چا چې یو بوټي نال کړ نو تر څو چې حلک او مرغان ترینه میوه خوري یا د سیوري نه یې گټه اخلي هغه ته به اجر مېلاوېږي.

۶. چا چې اولاد صالح (یعني نېک او عمله اولاد) پرینودل چې هغه د پاره د هغه نه ورسته د مغفرت دعا کوي یعنی کله اولاد نېک وي پلار ورته قران او علم زده کړي وي نو د هغه پلار ته به اجر مېلاوېږي او د اولاد په اجر کې به هېڅ کمي نه راځي او کله چې پلار اولاد ته د قران تعلیم ور نه نکړي او هغه ته یې د فاسقانو اوبنودله نو د هغه وبال د هغه پلار باندې وي او د اولاد په اوبال کې به هېڅ کمي نه کيږي (یعني کوم اولاد چې د پلار د لاسه بې دینه عادت شوي وي نو اولاد چې څه گناه کوي دومره به د پلار وي او د اولاد په گناه کې به هېڅ کمي نوي.

• د گاونډي حق او هغه سره ښه چلند کول

۱۲۲- قَالَ اللهُ تَعَالَى: «وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ»

ترجمه: د الله تعالی عبادت کوي هغه سره څوک شریک مه جوړوي مور او پلار سره نژدې رشتنه دارانو سره، یتیمانو سره، مسکینانو سره، نژدې او لرې گاونډیانو سره، مجلس کې ناستو یاستو خلکو سره مسافرو سره او کوم چې ستا ملکیت کې دي هغوي ټولو سره د نېکي او احسان سلوک کوي. (پ' نساء)

حضرت ابن عمر رضی الله عنه او حضرت عائشه رضی الله عنها نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي چې جبرائیل علیه السلام ما ته همیشه د گاونډي سره د ښه سلوک نصیحت کولو تردي چې ما ته داسي ښکاره شوه چې شاید گاونډي به میراث کې شریک کړي شي.

(بخاری او مسلم)

د حضرت حسن بصري رحمته الله علیه نه مروی دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم نه پوښتنه وکړای شوه چې ای د الله رسوله صلی الله علیه وسلم د گاونډي په زموږ څه حق دي رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایلي چې لس حقوق دي.

۱. که هغه له تا نه قرض او غواړي نو هغه ته قرض ورکړه.

۲. که تا راوبلي نو جواب ورکړه يعني د هغه خبره ومنه.

۳. که مریض شو نو پوښتنې ته یې ورشه.

دیني لارښوونه ۱۱

۴. که ستا نه مرسته یا مدد وغواړي نو مدد یې وکړه.

۵. که څه مصیبت ورته ورسې نو تسلي ورته ورکړه.

۶. که څه ښېگړنه ورته حاصل شي نو مبارکي ورته ورکړه.

۷. که مړ شي نو په جنازه یې کې شریک شه.

۸. که هغه نوي د هغه د کور او مال حفاظت وکړه.

۹. ته خپل پوخ شوي څیز سره هغه ته تکلیف مه رسوه، مگر دا چې ته د هغې نه څه هدیه

کړي يعني د غه پوخ شوي څیزونه څه ورکړي.

۱۰. خپل عمارات (يعني کور) هغه طرف ته مه اوږدوه مگر د هغه رضا مندی د پاره که د هغه رضا وي بيا خير دي.

(الطبراني)

ابوذر غفاری رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل ای ابوذره! کله چې بنوروا پخوي، نو اوبه په کې زیاتي واچوه - او د خپل گاونډي پکښي خیال ساته.

(مسلم)

ابوذر رضی الله عنه نه بل روایت کې داسي عمل راغلي دي چې ما ته خپل خلیل (ملگري) داسي وصیت او هدایت هم وفرمائيلو چې کله بنوروا پخوي - نو اوبه په کې زیاتي واچوه بيا د گاونډي د کور خیال ساتلو سره په مناسب اندازه کې هغوي ته هم ولېږه.

ابوهريره رضی الله عنه نه روایت دي - چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمايل - په الله مي د قسم وي هغه مؤمن نه دي - په الله مي دي قسم وي هغه مؤمن نه دي - په الله مي د قسم وي هغه مؤمن ندي - صحابه رضی الله عنهم عرض وکړو کوم سړي مؤمن نه دي؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمايل - چې د هغه د شر او فساد نه د هغه گاونډي په امن او حفاظت کې نه وي.

(بخاری او مسلم)

حضرت عائشه رضی الله عنها فرمايي چې ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه پوښتنه وکړه چې زما دوه گاونډيان دي دي کې کوم يو ته زه هديه ورکړم؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمايل چې د چا د کور دروازه نژدي وي.

دیني لارښونه ۱۲

(بخاری)

عبدالله بن عمر رضی الله عنهم نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل چې الله جل جلاله ته هغه خلک خوښ دي چې خپلو ملگرو سره ښه وي - او الله جل جلاله ته هغه گاونډي خوښ دي چې خپلو گاونډيانو سره ښه وي.

(ترمذی)

ترمذی وايي چې دا حدیث حسن دي.

• وعده پوره کول

حضرت ابوهريره رضی الله عنه نه راويت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل چې منافق دري خبرو نه پڙندلي شي -

۱. کله چې خبره کوي، نو دروغ وايي -

۲. کله چې وعده وکړي، نو نه يي پوره کوي -

۳. کله چې ورسره امانت کېښودل شي، نو په هغي کې خيانت کوي.

(بخاري او مسلم)

او د مسلم په يو روايت کې داسې هم شته چې اگر چې روژه ساتي مونځ کوي اخپل ځان مسلمان گڼي.

حضرت عبدالله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهم نه راويت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل، چې په چا کې دا څلور خبري جمعې شي، هغه پوره منافق دي - او چا کې چې د دي څلور خويونو نه يو هم راشي نو پوشه چې د منافق يو خوي د سړي کې ځای ونيولو- ترڅو يي چې هغه خوي پرېښي نوي -

۱. کله چې ورته امانت وسپاري نو هغه کې خيانت کوي -

۲. کله چې خبره کوي نو دروغ وايي -

۳. کله وعده وکړي نو دهغي خلاف ورزي کوي -

۴. او کله چې جنک کوي نو کنځل کوي.

(بخاري او مسلم)

دیني لارښونه ۱۳

حضرت جابر رضی الله عنه نه راويت دي چې ما ته رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل، چې کله د بحرین نه مال راشي نو زه به تا له دومره، دومره، دومره او دومره درکوم مگر د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د مرگ پوري هغه مال را نغلو او کله چې د بحرین نه مال راغي، ابوبکر رضی الله عنه حکم جاري کړ چې اواز دي ولگولي شي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم په ذمه چې د چا څه قرضه وي يا يي چا سره وده کړي وي، نو هغه دي راشي او خپل حق دي واخلي نو زه د ابوبکر رضی الله عنه په خدمت کې حاضر شوم او ومي ويل چې ما ته رسول الله صلی الله علیه وسلم داسي فرمايلي وو نو هغوی يو لپه

مال را کړ- چې ما و شمارلي نو پنځه سوه (۵۰۰) درهمه وو- ابوبکر رضی الله عنه وو
 ویل، چې د دي نه په دوه چنده نور هم وا خله.
 (بخاري او مسلم)

• صبر

۷ قَالَ اللهُ تَعَالَى ((يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَبِرُوا وَصَابِرُوا))

۷ ترجمه: الله تعالى ارشاد دي چې ای ایمان والو! په خپله هم صبر کوي - او مقابله کي هم صبر کوي.

(سورة آل عمران پ ۴ آية ۲۰۰)

ابويحيٰ صهيب بن سنان رضی الله عنهم نه روايت کوي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم ارشاد دي چې د مؤمن معامله ډېره عجيبه ده چې د هغه ټول کارونه هغه د پاره د رحمت او خير سبب دي او دا صفت پغیر د مؤمن نه بل چا ته نه نصیب کيږي گوري چې که هغه ته کله څه خوشخالي ورسپري نو د الله تعالى شکر اوباسي او د شکر ادا کولو په وجه هغه ته ثواب او نيکي ميلويږي او که هغه ته څه تکليف او غم ورسپري نو په هغي باندي صبر کوي داهم د هغه دپاره بنيگړه ده.

(مسلم)

د رسول الله صلى الله عليه وسلم خادم ابوزيد اسامه بن حارث رضی الله عنه بيان کوي چې مور د رسول الله صلى الله عليه وسلم په خدمت کي حاضر وود يوي لور د طرفه يي پيغام او خبر راغي چې زما دزوي اخري سلگي دي تاسو لږ غوندي راشي نبی کریم صلى الله عليه وسلم جواب کي سلام وراولېږلو او وي ويل چې الله واخسته هغه د هغه وو او کوم چې هغه در کړي ووهغه هم د هغه دي او الله تعالى د هر يو څيز وخت مکرر کړي دي بس اوس صبر کوه او د الله تعالى د ثواب اميد ساته لور يي بيا خبر ورا وليږلو او قسم يي ورکړو چې تاسو

دیني لارښونه _____ ۱۴

ضرر راشي بس رسول الله صلى الله عليه وسلم د مجلس نه پاڅيده او د هغوي سره سعد بن عبادت، معاذ بن جبل رض، ابي بن کعب رض، زيد بن ثابت رض، او يو څو صحابه نور هم لاړو او ماشوم نبی کریم صلى الله عليه وسلم ته راوړل شواو نبی کریم صلى الله عليه وسلم هغه ماشوم خپله غير واچولو او دهغه روح په وتلو وواوبي ارمه وو په دي حالت ليدو سره نبی کریم صلى الله عليه وسلم د سترگونه اوبنکي رواني شوي حضرت سعد رض چې د نبی

کریم صلی الله علیه وسلم سترگو نه بهیدلی اوبنکي ولیدلي نو عرض يي وکړ يا رسول الله صلی الله علیه وسلم تاسو هم ژاري نو وي يي فرمايل چې زره نرم کيدل دا الله تعالی په خپلو بنده گانو باندي رحمت دي.

په يو بل روايت کې داسي دي چې الله جل جلاله چې چاته خوبنه شي د خپلو بنده گانونه، نو دهغه په زره کې رحم پيدا کيږي او الله تعالی هم په خپلو رحم دلّه او نرم زرو باندي رحم کوي.

(بخاری مسلم)

حضرت ابوهريره رضی الله عنه روايت کوي چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمايل چې الله تعالی فرمايي چې کله زه خپل بنده مؤمن نه د دنيا څه خوبن کړي شوي څيز واخلم او هغه پري صبر وکړي، نو هغه د پاره ما سره بغير د جنت نه بل څه نشته.

(بخاری)

حضرت عائشه رضی الله عنها فرمايي، چې ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه د طاغون په بارکي پوښتنه وکړه نو وي فرمايل چې دا يو عذاب وو چې الله تعالی چې په چا نازلول غوښتل نو نازلول به يي ليکن الله تعالی د مسلمانانو د پاره رحمت جوړکړي دي نو دي وجهي نه د الله تعالی پوښتنه هم داسي نشته چې د دي مرض د نازلیدو په وخت کې د غه ښار کې د صبر سره ايسار شي او د الله تعالی نه د ثواب طمعه لري اودا اوگنږي چې هر څه چې رارسي دا ټول الله تعالی د طرف نه دي داسي بنده ته د الله تعالی د طرف نه د يو شهيد برابر ثواب ورکولي شي.

(بخاری)

حضرت ابو عبدالرحمن عبد الله بن مسعود رضی الله عنهم فرمايلي دي چې زما سترگو کې هغه ننداره مخ مخ تت کيږي چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم په پيغمبرانو کې د يو پيغمبر ذکر کولو چې خپل کوم هغه اووهلو او په وينو يي رنگ کړو او ويني به يي د خپل مخ نه صفا کولي او دا به يي ويل چې ای الله! زما قوم معاف کړي ځکه چې دوي ناخبره دي او نه پوهيږي.

(بخاری او مسلم)

حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه او حضرت ابوهريره رضی الله عنه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم نه ارشاد بيانوي - چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمايل چې نه

رسي مسلمان ته ستوماني،بیماري،خفگان،غم،تکلیف،تردي چي ازغي يي په خپه کي مات شي مگر دالله جل جلاله به د دي په سبب دده گناهونه اورژوي.

(بخاری اومسلم)

حضرت مالک بن انس رضی الله عنهم روایت کړي دي چي رسول الله صلی الله عليه وسلم ارشاد وفرمايلو چي کلت چا ته مصيبت يا بیماری ورسې نو د دي په وجه د مرگ نه غوراي که نن نو دا دي وايي چي ای الله تعالی!که ما ته ژوند بڼه وي نو ما ژوندي وساتي - او که زما د پاره مرگ بڼه وي نو ما ته مرگ راکړي.

(بخاری اومسلم)

• د بنحو باره کي د رسول الله صلی الله عليه وسلم ارشادات

قَالَ اللهُ تَعَالَى: «أَلْرَجَالُ قَوْمُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللهُ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ فَإِذَا لَصَلِحَتْ قُنْتَتْ خُفِظَتْ لِلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللهُ»

ترجمه: الله تعالی فرمايي - چي سړي د بنحو انتظار کونکي اوخيال ساتونکي - ځکه چي الله تعالی د دوي نه بعضي په بعضي نورو باندي غوره والي ورکړي په سبب د دي چي خپل مالونه خرچ کوي پس نیک بخته بڼه تابعداري کوي او دالله تعالی په حفاظت سره د خاوند په غيري موجودي کي د هغه څيزونو او د فائدو خپال وساتي.

(پ ۵ ' نساء)

رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل بنخه چي پنخه وخته مونځ کوي،هغه درمضان شريف رژوي نيسي او د خپل عزت حفاظت اوساتي او د خپل خاوند تابعداري وکړي نو داسي بنخه جنت ته چي په کومه دروازه غواړي داخله دي شي.

رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل ای بنحو! ما تاسو دوزخ کي ډېري ليدلي يي،بنخوپو بنتنه وکړه د دي څت وجه ده رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل،تاسو لعنت تولو څيزونو باندي ډېراچوي (يعني لعنت ملامت او بنيري ډېري کوي) او د خاوند ناشکري ډېره کوي او د هغه در کړي شوي څيزنو ډېره بي قدري کوي.

دیني لارښوونه _____ ۱۶

معاذ بن جبل رضی الله عنه نه روایت دي چي رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل،چي دونيا کي کومه يوه بنخه چي خپل خاوند ته تکلیف رسوي نو د جنت حوری هغي بنخي ته

وايي الله پاک دي تا برباده کړي خپل خاوند مه تنگوه دا خو تا سره يو خو ورځو ميلمه دي او ډېر زړبه ستا نه جدا کيدو سره مونږ له راشي.

(ترمذی)

امام ترمذی رح وايي دا حديث حسن دي.

رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل الله جل جلاله هغه بنځه خوبسوي چي خپل خاوند سره محبت او مينه وکړي او ډېر دي سړي نه خپل حفاظت وکړي.

عبدالله بن عمرو بن العاص رضی الله عنهم نه روايت دي چي رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل دُنیا يو سامان دي او د دي سامان يو غوره حصه نيکه او دينداره بنځه ده.

(مسلم)

دا رویت د ابوهريره رضی الله عنه دي چي رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل چي د هېڅ بنځي د پاره جايز نه ده - چي د خاوند په موجودي کي د هغه د اجازت نه بغير (نفلی) روژي ونيسي او نه دا جايز دي چي د خاوند د اجازت نه بغير د هغه کورته د داخلیدو د پاره اجازت ورکړي.

(بخاری او مسلم)

عبدالله بن عمر رضی الله عنهم نه روايت دي چي نبی کریم صلى الله عليه وسلم وفرمايل چي تاسو هر يو کس نگران او ذمه واردي او هر يو کس نه د هغه ما تحتو پوښته کولاي شي - بادشاه او حکمران هم ذمه وار دي او سړي هم د خپل اهل ذمن واردي او بنځه هم د خپل خاوند د کور او د اولاد حفاظت کولو او خيال ساتلو ذمه واره ده عرض دا چي تاسو کي هر يوکس نگران او ذمه وار دي او د هر ذمه وارد لاس لاندي چي څومره رعيت وي د هغي په باره کي به تري پوښته کولاي شي.

(بخاری او مسلم)

• توبه

حضرت ابوهريره رضی الله عنه نه روايت دي رسول الله صلى الله عليه وسلم نه داسي وفرمايل اوريدلي چې زما دي په الله قسم وي چې په ورځ کې د اويا وو ۷۰ ځلو نن زيات زه دالله نه معافي غواړم او توبه (هم) اوباسم.

(بخاري)

د رسول الله صلى الله عليه وسلم انصاري خادم حضرت ابى حمزة انس بن مالک رض فرمايلي دي، چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم ارشاد دي چې د يوکس نه په يوه دشته او صحراء کې خپل اوبن ورک شوي وي او هغه پيداشي نو دغه کس به څومره خوشخاليږي بس الله تعالى د دي نه هم زيات د خپل بنده توبه ويستلو خوشخاليږي.

(بخاري او مسلم)

د مسلم شريف په يو روايت ورسره داهم دي، چې الله پاک په دربار کې د يو بنده توبه او اسغفار کوي نو دالله تعالى خوشخالي په تاسو کې د هغه کس د خوشخالي نه هم زياته وي چې په ځنگل يا صحراء کې تري نه خپله سورلي ورکه شوي وي چې په هغي د ده د خوراک څکاک سامان بارکري شوي وي او د ډير تالاش کولو نه پس ستومانه او نا اميده د يوي اوني لاندې سوري ته ډډه شي پس ناخپه هغه ډک بارکري شوي اوبن خوا کې ولاړ وويني نو فوراً د هغي رسي اونيسي نو د ډيري خوشخالي او دافکر د وجي نه اووايي چې ای پروردگاره! ته زما بنده او زه ستا رب يم - نو دا غلطي د ډيري خوشخالي د وجي نه وشي.

حضرت ابو موسی اشعری رضی الله عنه د نبی کریم صلى الله عليه وسلم نه بيان کړي چې الله تعالى هره شپه خپل لاس مبارک خوره وي چې د ورځې څوک گناه کونکي د شپي توبه

اوباسي دعه سي هره لاس مبارک خوره وي چې د شپي څوک گناه کونکي د ورځي توبه اوباسي چې قبوله کړي شي (يعني د قيامت پوري داسي کوي بلکه) تر هغه وخته پوري چې لمر د مغرب نه را اوخيږي.

(مسلم)

حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دي چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم ارشاد فرمایلي دي چې لمر د مغرب طرف نه د راختلو نه مخکي مخکي څوک الله جل جلاله ته د گناه هونو نه توبه اوباسي نو الله تعالی به يې توبه قبلوي.

(مسلم)

حضرت ابو عبدالرحمن عبد الله بن عمر بن الخطاب نه رایت دي چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایلي چې د مرگ دا اخري غرغري نه لږ غوندي مخکي الله تعالی د خپل بنده توبه هم قبلوي.

امام ترمذی رح وایي چې داروایت حسن دي -

(ترمذی)

د حضرت ابو سعید سعد بن مالک بن سنان خدری رض نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي تاسو نه مخکي تېر شوي قومونو کې یو کس یو کم سل ۹۹ قتلونه کړي وو او خلکو نه به يې پوښتنه کوله چې د ځمکي په سر چرته یو لوي عالم فاضل شته که نه؟ نو خلکو ورته یو راهب وښودلو هغه ورله لارو او پوښتنه يې تري وکړه چې ما یو کم سل سړي وژلي دي زما د پاره د توبي څه گونجایش شته؟ راهب وویل چې نه نو هغه قاتل هغه راهب هم قتل کړ او سلو کسانو ۱۰۰ شمیره يې پوره کړه بیا يې پوښتنه وکړه چې د زمکي په سر یو عالم شته؟ نو یو عالم ورته چا اوبښودلو هغه عالم له لارو او ورته يې وویل چې ما سل کسان سړي وژلي دي زما د توبي د قبلیدو څه صورت شته که نه؟ علم ورته وویل چې ولي نشته ستا او د توبي تر منځ هېڅ منع کونکي څیز نشته ته فلانکي ځاي ته لار شه هلته د الله تعالی څه بندگان دي، چې د الله په عبادت کې مشغول وي ته هم د هغوي سره د الله تعالی په عبادت کې مشغول شه او وطن ته د راگرځیدلو خیال قدرې هم په زړه مه ساته (ځکه چې د بد کارانو مرکز دي) هغه سړي په هغه پته روان شو لاره کې روان وو چې مرگ ورته راغي، د رحمت او د عذاب د فرشتو خپل مینځ کې جگړه راغله چې روح به يې څوک قبض

کوي د رحمت فرشتو وویل چې زړه سره توبي ویستلو د پاره او الله تعالی سره د مینې کولو دپاره را روان شوي وو. مگر د عذاب فرشتو وویل چې دي سړي په ژوند کې هېڅ نیکی نده کړي د دي جگړې د فیصلي د پاره یوه فرشته د یو انسان په شکل هغوي ته راغله او هغوي دا ثالث مکرر کړ نو ثالث وویل چې زمکه ناپ کړي کومي زمکي طرف ته چې نزدې وي

هم هغي کي شمار کړي - چي زمکه ک کړاي شوه، نو نيکانو خلکو طرف ته نزدي وه - بس د رحمت ملايکو د هغه روح قبض کړو.

دیني لارښونه ۱۹

(بخاری او مسلم)

صحيح بخاری کي بل روايت دي چي هغي کي نوره هم اضافه شته چي الله تعالی شريري زمکي ته وفرمايل، ته لري او اوږده شه او بهتريني زمکي ته يي حکم ورکړي شو، چي ته لنډه او نزدي شه دي پس د زمکي کچ کولو حکم ورکړي شو نو هغه سري بهترينو خلکو او زمکي طرف يوه لويشت ته نزدي ووبس الله تعالی د دغه سري مغفرت او بخښنه وکړه.

حضرت ابن عباس رضی الله عنه او انس بن مالک رضی الله عنه روايت کوي چي رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل، چي که د ادم حوی (انسان) سره يوت کنده د سرو زرو نه ډکه وي نو بيا به هم د هغه ارمان وي چي داسي دوه نوري هم وي او د انسان خوله صرف خاوره ډکولي شي يعني قبر - او الله تعالی د هر هغه کس توبه قبلوي چي څوک د هغه دربار کي توبه اوباسي.

(بخاری او مسلم)

• د مسلمانانو حقوق او په هغوي باندي شفقت اورحم کول

نعمان بن بشير رضی الله عنه وايي چي رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي چي د مسلمانانو په خپلو کي يو بل سره مينه کول، يو بل باندي رحم کول او نرمي کول کولو معامله کي داسي مثال دي لکه بدن، چي د بدن په يو اندام باندي د بيماري اثر وي نو ټول بدن باندي د هغي اثر وي او هغي ته تبه ولگي.

(بخاری او مسلم)

جرير بن عبدالله رضی الله عنه نه روايت دي چي رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل - څوک چي خلکو سره د رحم او مهرباني سلوک نه ساتي الله تعالی به په هغه رحم نه کوي.

(بخاری او مسلم)

عبد الله بن عمر رضی الله عنهم بيان کوي چي رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل چي مسلمان د مسلمان ورور دي هغه به نه په هغه زياتي کوي او نه به بي يارو مددگار پريږدي کله پوري چي څوک د خپل مسلمان ورور حاجت پوره کولو پسي وحي الله تعالی د هغه

خاجتونه پوره کوي او څوک چې د مسلمان ورور نه د دنيا يو تکليف لري نو الله تعالی به د ده نه د قیامت تکلیفونه لري کړي او څوک چې يو مسلمان ورور باندي پرده وچه وي نو الله تعالی به د قیامت په ورځ د ده په عیبونو پرده واچوي.

دیني لارښونه _____ ۲۰

ابو هريره رضی الله عنه بیان کوي چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل د يو مسلمان په بل مسلمان باندي پنځه (۵) حقونه دي -

۱- د سلام جواب ورکول -

۲- که بیمار وي نو دهغه بیمار پوښتنه کول -

۳- جنازه کې کې يي شریکیدل يعني مونځ او دفن کیدلو شریکیدل -

۴- دعوت قبولول -

۵- د پرنجي جواب ورکول(یرحمک الله ویل که چرته هغه الحمدالله"ویلي وي).

انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې تاسو کې يو کس هم تر هغه وخته پوري مؤمن کيداي نشي تر څو پوري چې مسلمان ورور دپاره هغه څيز خوښ نکړي کوم چې خپل ځان د پاره خوښوي.

(بخاری او مسلم)

انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم نه روایت دي د خپل ورور امداد کوي - که ظالم وي، او که مظلوم وي یوسړي وویل یارسول الله! مظلوم خو به امداد وکړم لیکن که ظالم وي نو څنگه يي امداد وکړم؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل، هغه د ظلم نه منعه کړه چې هغه د ظلم نه منع کول او بندول هم امداد دي کول دي.

(بخاري)

• غیبت

حضرت ابوهريره رضی الله عنه فرمایي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي چاچې غیبت وکړو په خپل عمر کې يو ځل الله جل جلاله به ورته لس ۱۰ عذابونه ورکړي -

۱- د الله جل جلاله رحمت نه به لري شي -

۲- فرشتي به ختم کړي د عمل نامي د دنه نیک اعمال د ده -

۳- په وخت د مرگ کې د ده روح به ډېر په سختي وځي -

۴- نژدې به شي د دوزخ اورته -

۵- او د جنت نه به لري شي -

دیني لارښوونه ۲۱

۶- سخت به په دي کس باندي د قبر عذاب -

۷- ختم به کړي شي ثواب د نېک عمل د ده -

۸- ضرر به ورسولو روح د رسول الله صلی الله علیه وسلم ته په قبر کې -

۹- خپل خالق يې په خپل ځان باندي عوصه کړو-

۱۰- په ورځ د قیامت کې به د حساب کتاب په وخت کې مفلس به راشي(يعني هېڅ نېک اعمال به ورسره نوي) ځکه چې نېک اعمال به يې په غیبت سره ختم کړي وي.

د علی ابن ابی طالب نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه فرمایلي دي چې تاسو غیبت نه ځان وساتي ځکه چې غیبت کولو کې پنځه ۵ قسمه عذابونه دي -

۱- دا چې پورته به کړي شي د ده د مخ نه رڼايي د صالحانو-

۲- دعا به يې نه قبليري -

۳- نېک اعمال به يې نه قبليري -

۴- په ورځ د قیامت کې مخ به يې شا طرف ته وي -

۵- دي به په اور کې فرعون او شداد سره هميشه وي.

ابی سعید خدری رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي چې زه په شب معراج کې په یو قوم باندي تېر شوم و هغوي غوښي به پریکړي او بیا او بیا به هغي نه ډوډی جوړيږي بیا به د هغو په څلو کې د ننه کيږي هغوي ته به يې ويلي کیده چې خوري دا خپلي غوښي څنگه چې تاسو په دنیا کې د خپل مسلمان ورور غوښي خورلي ما د جبرائیل علیه السلام نه پوښتنه وکړه چې دغه کسان څوک دي؟ جبرائیل علیه والسلام فرمایلي چې دا ستا د امت غیبت کونکي خلک دي.

حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي چې تاسو پوهیږي چې غیبت څه شي دي،صحابو کرامو رضی الله عنهم عرض وکړ الله جل جلاله او د هغه رسول ښه پوهیږي(ويي فرمایلي غیبت دي ته وايي چې تاسو د خپل

ورور مسلمان ذکر کوي په داسي اندازه کې چې که چري هغه تري خبر شي نو نه يي خوښوي(يعني چې په کومه خبره مخامخ سړي خفه کيږي او تاسو هغه خبره شا په شا وکړي نو دا غيبت دي صحابه کرامو رضی الله عنهم عرض وکړ ای د الله رسول صلی الله عليه وسلم که چري خبره چې مونږ يي کوو موجوده وي،ويي فرمايل که چري هغه غيبت په هغه

دیني لارښوونه ۲۲

کې موجود وي او تاسو يي د هغې په غېږ موجود گۍ کې بيانوي نو دا غيبت شو او که نوي پکې نو بيا تاسو په هغه بوهتان ولگول،بوهتان خو د غيبت نه ډيره زياته گناه لري.

(رواه مسلم)

• هر بڼه کار په بني لاس سره کول

حضرت عائشه رضی الله عنها وايي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم به خپلو ټولو کارونو کې اودس کولو کې گومنز وهلو کې خپلې په پخو کولو کې بني لاس او بني طرف ښوونول.

(بخاری او مسلم)

حضرت ابوهريره رضی الله عنه نه راويت دي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل کله چې تاسو کې څوک خپلي په پخو کول غواړي نو شروع دي ده بني طرف نه کوي او کله چې خپلي وباسي نو گس دي اوله وباسي د دي دپتره چې بنی اول شي په خپو کولو کې او په ويستلو کې اخر شي .

(بخاری او مسلم)

حضرت حفصه رضی الله عنها فرمايي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم به خوراک او سکاک او جامواغوستلو کې بني لاس استعمالولو او نور کارونو کې به گس لاس استعمالولو.

(ابوداؤد)

حضرت ابوهريره رضی الله عنه نه راويت دي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل کله چې تاسو جامې اغوندي اوکله چې اودس کوي نو بني طرف نه شرع کوي.

(ترمذی او ابوداؤد)

امام ترمذی رحمة الله عليه وايي،چې دا حديث صحيح دي.

• د لمونځ فضليت

د حضرت ابوهريره رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم به نفل مونځ تردي کولو چې بنپي مبارکي به يي او پرسېدلي چاتري پوښتنه وکړه چې حضور صلی الله علیه وسلم تاسو ته خو الله جل جلاله د مخکي او وروسته ټولو گناهونو د معافي زيري درکړي دي نو بيا ولي دومره زيات تکليف په ځان تېروي نو حضور صلی الله علیه وسلم وفرمايل چې زه بيا د الله جل جلاله شکر ويستونکي بنده جوړنه شم.

(شمائل ترمذی)

دیني لارښوونه ۲۳

حضرت عبدالرحمن بن عمر رضی الله عنه فرمايي چې ما در رسول الله صلی الله علیه وسلم نه اوریدي دي چا چې د مخوستن مونځ جمع سره وکړو نو نمیه شپه به يي په عبادت کي شمار شي که چيري دي سړي د سحر لمونځ وکړ نو ټوله شپه به يي په عبادت کي شمار شي.

(مسلم)

حضرت جابر رضی الله عنه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل د ټولو نه زيات ثواب د لمانځه هغه چاته ميلاويري چې کور يي د جومات نه لري وي او جومات د لمانځه د پاره د کور نه ځي.

(بخاري مسلم)

د حضرت عمران بن حسيب رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل لمونځ په ولاړه کوي او که د څه عذر د وجه يو سړي نه شي کولي نو بيا دي په ناسته لمونځ کوي او که په ناسته يي هم نشي کولي نو بيادي په ملاسته کوي.

(بخاري)

• الله تعالی د رحمت بهانه لتوي

حضرت ابوذر رضی الله عنه وايي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل الله جل جلاله فرمايي کوم سړي چې يوه نيکي کوي هغه ته د هغه د صدق او اخلاص مطابق تر اووه سوه چنده بلکه د دي نه هم زيات ثواب ورکوم، کوم سړي چې څه بدې وکړي نو هغه ته د هغه بدی برابر سزا ورکوم، کوم سړي چې د اطاعت او فرمانبرداري په ذريعه يوه

لويشت(يعني په کم مقدار سره)زما طرف ته راځي،نو زه يو گز د هغه طرف ته راحم(يعني د هغه توجو او توجهات ډېر زيات په هغه د خپل رحمت دوازي خلاصوم)کوم سړي زما طرف ته يو گز راځي، زه د هغه طرف ته د دواړو لاسونود خورولو برابرورحم،کوم سړي چې زما طرف ته د خپل طرز سره راځي، زه د هغه طرف ته په منډه سره راحم او کوم سړي چې د زمکي برابر برابر هم گناه سره ما سره يو ځاي کيږي،په شرط د دي چې ما سره يي څوک شريک نوي جوړ کړي،يعني په شرک کې مبتلا شوي نه وي که زه وغواړم نو هغه ته به د زمکي برابر مغفرت وکړم.

مسلم.[اخرجه مسلم: ۲/۴۷۰]

• ټول گناهونه معاف کيږي

دیني لارښوونه ۲۴

ابو هريره رضی الله عنه وايي چې وفرمايل کوم سړي چې په يوه ورځ کې سل ځله سبحان الله وبحمده اووايي نو د هغه گناهونه ختميږي اگر چې هغه د درياب د زگ برابر وي(يعني هر څمره زيلت ولي نوي).

بخاری مسلم.[اخرجه البخاری: ۱۰۷/۸ او مسلم: ۴۷۲/۲]

توضیح:افضل او اولی هم د غه دي چې دا وظیفه سل ځله وويلي شي په مينځ کې فرق نوي ليکن علامه طيبي رحمته الله عليه فرمايي چې دا کلمات د سحر نه واخله تر ماښامه پوري په متفرق توگه باندي هم ويلي شي ټول گناهونه چې معاف کيږي د دي نه صغیره گناهونه مراد دي ځکه چې د کبره د دپاره د توبي ضرورت وي او کباير صعيغ کيږي ليکن که ورسره توبه هم وکړي شي نو بيا کباير هم معاف کيږي په دي شرط چې د حقوق العباد نه نه وي.

[الكشاف: ۷۷/۵ المرقات: ۵/۱۲۵ - ۱۲۴]

• دعا نه ضايع کيږي

ابوسعيد خدري رضی الله عنه راوي دي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل کوم مسلمان چې څه دعا غواړي داسي دعا چې چې د هغه څخه د يو گناه دشي طلب نه وي او نه

د رشتي ماتولو نو الله تعالی جل جلاله هغه ته د هغه دعا په نتیجه کې د دريو څيزونو څخه يو شي ضرور ورکوي -

۱- يا خو زر دهغه مطلوب هغه ته ورکړي -

۲- يا دا چي د هغه د پاره هغه دعا د اخرت ذريعه جوړه كړي(چي په دنيا كي د هغه مطلوب نه حاصليدو په صورت كي د هغه په عوض كي په اخرت كي ورته اجر وركړي)

۳- يا دا چي هغه د هغه دعا په قدر اندازه د بدی څخه بچ كړي،صحابه رضی الله عنهم په دي اوريدو سره عرض وكړ چي يا رسول الله!صلی الله عليه وسلم اوس خو به مونږ ډېري دعاوي غواړو ځكه چي مونږ ته د دعاوو ډېري زياتي فايدي معلومي شوي،حضور صلی الله عليه وسلم ورته وفرمايل چي الله تعالی جل جلاله فضل ډېر زيات دي.

احمد. [اخرجه احمد: ۳/۱۸]

• د نيکني ارادي کولو سره ثواب ميلوږي

ابن عباس رضی الله عنه راوي دي چي رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل الله تعالی جل جلاله نيکي او بدې وليکي(يعني فرشتو ته يي حکم ورکي چي هغه په لوح محفوظ كي د نيکيو او بديو په باره كي دا تفصيل وليکي)چي کوم سړي د يوي نيکي اراده وکړي،او په هغه

دیني لارښونه ۲۵

عمل ونکړي شي(يعني د ارادي باوجود د هغه د څه عذر په بنا د هغه نيکي په کولو باندي قادر نشي)نو الله تعالی جل جلاله د هغه دپاره د ځان سره په هغي ارادو پوره يوه نيکي ليکي،او کوم سړي چي د نيکي اراده وکړي،او بيا هغه نيکي وکړي،نو الله تعالی جل جلاله د هغه د پاره د ځان سره د لس چنده څخه تر اوو سوه چنده پوري بلکه د دي څخه هم زياتي نيکي ليکي(يعني د خپلو بنده گانو څخه د چا د پاره چي غواړي د خپل فضل او کرم سره د احلاص او د شرايطو او ادبو دا دنيگي موافق د دي څخه زيات ثواب هم ليکي)او کوم سړي چي د څه بدی اراده وکړي او بيا د (الله تعالی جل جلاله د خوف د وجي)په هغه بدی اخته هم نشي،نو الله تعالی جل جلاله د هغه د پاره د ځان سره يوه پوره نيکي ليکي، او کوم سړي څه بدې اراده وکړي،او بيا په هغي بدې كي اخته هم شو،نو الله تعالی جل جلاله د هغه د پاره يوه بدې ليکي.

بخاري مسلم. [اخرجه البخاری: ۱۲۸/۸ او مسلم: ۶۶/۱]

• بنکلي نصيحتونه

حضرت ابو ايوب انصاری رحمته الله عليه وايي،يوسړي د رسول الله صلی الله عليه وسلم په خدمت كي حاضر شو،او عرض يي وکړ يا رسول الله،ماته څه نصيحت وفرمايه چي مختصر

او جامع وي، خضور صلی الله عايه وسلم ورته وفرمايل، هر کله چي ته لمونځ دپاره ودريري، نو دهغه سري پشان لمونځ کوه، چي د الله نه ماسوا د هرشي يعني مخلوق او خپل نفس رخصتونکي او پريخودنکي وي، حاصل دا چي کله لمونځ کوي نو ټولي دنيا نه خپله توجه او خپل خيال گرځولوسره کامل اخلاص او پوره توجه سره دريره او د خپلي خولي نه دا سي خبره مه راباسه، چي د هغه په سبب تاته صبا ته د قيامت په ورځ د الله تعالی جل جلاله په حضور کي عذر کول راځي يا دا چي عذر خواهي مفهوم عموم باندي محمول دي، يعني څه داسي خبره د خولي نه مه راباسه چي چي د هغي په سبب تاته د خپلو دوستانو، ملگرو، متعلقينو او ټولو مسلمانانو مخکي پينيمانه کيدل راځي او د معذرت کولو ضرورت پيښ شي، او د هغه څيز نه د ناامیده کيدو پخه اراده وکړه، کوم چي د خلکو په لاسونو کي وي يعني الله تعالی جل جلاله ستا په قسمت کي څومره ليکلي، او تا ته يي څه در کړي دي، په هغه قناعت او کفايت وکړه، او د خلکو مال او متاع سره خپل اميد مه تره.

[خرجه احمد: ۴۱۲/۵]

توضیح: خضور پاک وفرمايل چي کله لمونځ کوي نو داسي په اخلاص سره يي کوه لکه چي دا ستا اخري لمونځ دي دويم نصيحت دا چي د ژبي نه داسي نا مناسب خبر مه اوباسه چي سبا د قيامت په ورځ د الله تعالی جل جلاله په مخکي يا سبا د خپلو دوستانو په مخکي عذرونه

دیني لارښونه ۲۶

پيش کي او خبره تله بيا يي کوه دريم نصيحت دا چي د خلکو د طرف نه بلکل نا امیده اوسيره چي هغوي به تا ته روپيئي پيسي درکړي دي دپاره چي په حرص او لالچ کي پرينوځي.

[المراقات: ۳۳۹/۹]

• د لاله الله عظمت شان

ابوسعید خدری رضی الله عنه راوي دي چي رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل حضرت موسی علیه والسلام عرض وکړ چي ای پروردگاره! ماته يو داسي شي راوښايه چي د هغه په زريعه زه تا يادوم، او ستا څخه دعا غواړم؟ پروردگار ورته وفرمايل ای موسی علیه والسلام لا اله الا الله وايه، موسی علیه والسلام عرض وکړ چي ای زما پروردگاره! ستا ټول بنده گان (يعني موحدین) دا کلمه وايي، زه خو داسي شي غواړم چي زما دپاره يي مخصوص کړي (چي په هغي زما هيڅوک شريک نوي) الله جل جلاله وفرمايل چي ای موسی علیه والسلام! که اووه اسمانونه او زما څخه علاوه د هغه ټول اوسيدونکي (ټولي

فربنتي) او اووه زمکي په يوه پله کې کيخودل شي، او لاله الاالله يعني د دي ثواب په دويمه پله کې کيخودل شي نو يقيناً د دي څيزونود تلي څخه به د لاله الاالله تله درنه وي.

شرح السنة. [اخرجه شرح السنة: ٥/٥٤]

توضيح: الله تعالى د حضرت موسى عليه والسلام په زړه کې د الهام پت توگه دا واچول چې هغه دي داسي سوال وکړي چې په جواب سرت يې ټول خلک مستفيدشي نو الله تعالى په جواب کې د لاله الاالله عظمت او حقيقت واضح کړو چې د الله تعالى نه سوا ټول څيزونه او کيانات مکمل ډانچه که د تلي په يوه جابري کې کيخودي شي او لاله الاالله په دويمه جابري کې کيخودي شي نو داچابري به دروند وي. **المرفقات.**

• د زرو نيکووالا دعا

سعد بن ابى وقاص رضى الله عنه وايي (يوه ورځ) چې مونږ د رسول الله صلى الله عليه وسلم سره ناست وو حضور صلى الله عليه وسلم وفرمايل چې ايا په تاسو کې يو سړي په دي قادر دي چې هره ورځ زرنیکي حاصل کړي؟ په مجلس کې موجوده صحابه و رضى الله عنهم کې يو صحابي پوښتنه وکړه چې يا رسول الله صلى الله عليه وسلم په مونږ کې کوم سړي (روزانه په اساني سره) يو زر نيکي څنگه حاصلولي شي؟ حضور صلى الله عليه وسلم وفرمايل چې هغه دي سل ځله سبحان الله وو وايي، د هغه د پاره يو زر نيکي وليکل شي په دي حساب چې په هره نيکي باندي لس نيکي ليکل کيږي يا د هغه يو زر صغيره او که الله جل جلاله وو غواړي نو کبيره گناه رځل کيږي.

(مسلم)

دينى لارښونه

• په جنت کې ونې ولگوي

جابر رضى الله عنه وايي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل کوم سړي چې سبحان الله العظيم وبحمده وو وايي د هغه د پاره په جنت کې د خرماوو ونه لگول کيږي.

ترمذي. [اخرجه الترمذی: ٥١١/٥]

• بهترين ذکر او بهترين دعا

جابر رضى الله عنه راوي دي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل د ټولو څخه بهتر ذکر لاله اله الله دي او د ټولو څخه بهتره دعا الحمد لله ده.

ترمذي ابن ماجه. [اخرجه الترمذي: ٤٦٢/٥ وابن جبه: ١٢٤٩/٢]

• يوجامع حديث

ابوذر رضي الله عنه راوي دي چي رسول الله صلى الله عليه وسلم د هغه حديثونو په سلسله كي چي حضور صلى الله عليه وسلم دالله تبارك وتعالى خخه روايت كول او فرمايل چي (يو حديث قدسي داهم دي) الله تعالى جل جلاله فرمايي چي - اي زما بنده گانو! ما په خپل خان باندي ظلم حرام كړي دي (يعني زه د ظلم خخه پاك يم) او ظلم زما په حق كي داسي دي، خرننگه چي ستاسو په حق كي خكه ما ستاسو په منخ كي ظلم هم ظلم حرام گرځولي دي نو تاسو په خپلو كي (يعني په يوبل باندي ظلم مه كوي) اي زما بنده گانو! تاسو ټول گمراه يي، علاوه د هغه سري خخه چي هغه ته زه هدايت وكړم، نو تاسو ټول زما خخه هدايت و غواړي، زه به تاسو ته هدايت كوم، اي زما بنده گانو! تاسو ټول اوږي يي (يعني طعام محتاج يي) علاوه د هغه سري خخه، په چا چي زه وخورم، او هغه ته د رزق وسعت او فراخي وركړم (اويي مستغني جوړ كړم) نو تاسو زما خخه طعام (رزق وروزي) غواړي، زه به يي په تاسو خورم، اي زما بنده گانو! تاسو ټول بربنډ (يعني د سترپوشي د پاره د جامو محتاج يي) علاوه د هغه سري خخه چا ته يي چي ده اچولود پاره وركړم، تاسو ټول زما خخه لباس غواړي، زه به تاسو ته لباس دركوم، اي زما بنده گانو! تاسو اكثره شپه او ورځ خطاوي كوي او زه تاسو ته خطاوي بخنيم، تاسو هېڅ كله ماته ضرر نشي رسولي، چي ماته فائده ورسوي (يعني په گناه كولو سره بارگاه صمديت ته څه نقصان نشته او د طاعت كولو خخه څه فايده نشته، بلكه د دواړو نقصان او فائده يواځي تاسو ته رسيري، مخي ته د دي تفصيل فرمايي چي) اي زما بنده گانو كه تاسو مخكي او ورسستي انسان او جنات (يعني يو كيدو سره هم تاسو خخه د يو) پرهيزگار زره په شان جوړ شي، نو دي سره زما په مملكت كي هېڅ زياتوالي

دینی لارښوونه ۲۸

نكيري (يعني كه تاسو ټول دومره پرهيزگار او نيك جوړ شي څومره چي يو سري پرهيزگار او نيك جوړيدي شي، مثلاً تاسو ټول حضرت محمد صلى الله عليه وسلم په شان پرهيزگار جوړشي، چي د زمكي په مخ يو سري هم دا سي باقي پاتي نشي، چي د هغه په ژونبهر د فسق او فجور او گناه او معصيت لږ څه اثر هم وي، نو به سره زما په سلطنت كي او مملكت كي ادنی شان زياتوالي هم نه گيري) اي زما بنده گانو! كه تاسو مخكني او ورسستي انسانان او جنات (عرض ټول) يو ځاي كيدو سره يو بد كار زره په شان جوړ شي (يعني تاسو ټول يو ځاي كيدو سره د شيطان په شان جوړشي) نو په دي زما د مملكت يو ادنی شي ته هم نقصان نشي رسيدلي، اي زما بنده گانو! كه تاسو مخكي او ورسستي انسانان او جنات (عرض ټول

يوځاي كيد سره) په يو ځاي ودريزي، او زما څخه بيا او غواړي، او زه هر يو ته د هغه د غوښتنلو مطابق (په يو وخت او يو ځاي كې وركړم، نو زما دا وركول د هغه څيز څخه چې ما سره دي دومره كموي څومره چې يو ستن په سمندر كې لويډو سره (د هغه اوبه كموي) اى زما بنده گانو پوهه شي زه ستاسو اعمال ياد لرم، او هغه تاسو دپاره ليكم، زه به تاسو ته د هغه پوره پوره بدله دركوم، نو كوم سړي چې خير تر لاسه كښي (يعني هغه ته دالله تعالى جل جلاله نيك توفيق حاصل شي او د خير عمل وكړي) نو هغه ته پكار دي چې هغه د الله تعالى تعريف وكړي او كوم سړي چې د خير څخه علاوه تر لاسه كې (يعني د هغه څخه گناه وشي) نو هغه دي خپل نفس ملامت كړي (ځكه چې د هغه څخه گناه كيدل. دنفس تقاضى څخه وشو. مسلم [اخرجه مسلم: ۲/۴۲۹]

• لاهول ولاقوة د ۹۹ بياروشفاء

ابوهريره رضى الله عنه راوي دي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل لاهوله ولاقوة الا بالله، د يو كم سل ۹۹ (دنياوي او اخروي) بيمار يودوايي ده چې په هغه كې ادنى بيماري (دنياوي او اخروي غم دي.

[اخرجه البيهقي]

• الله تعالى د استغفار په وجه د پرخه وركوي

ابن عباس رضى الله عنه راوي دي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل څوك چې استغفار په ځان لازم كړي، نو الله تعالى جل جلاله د هغه د پاره د هري تنگي څخه د وتلو لار او باسي، او هغه ته د هر رنج او غم څخه نجات وركوي، او هغه ته د داسي ځاى څخه (پاك او حلال) رزق وركوي چې د هغه ځاي څخه يي گمان هم نه كيږي، احمد ابوداؤد ابن ماجه [اخرجه احمد: ۲۴۸/ او ابوداؤد: ۲/۸۶]

دینى لارښونه ۲۹

• د درود ويلو فضليت

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايى چې كوم كس ما باندي يوځل درود ووايي الله جل جلاله په هغه لس رحمتونه رايري.

[صحيح الجامع ۲۰۱/۴]

نبی علیه وسلم فرمایی زما قبر نه د میلو خای مه جوړوي او په ما باندي درود ووايي تاسو چې هر چيري ياستي ستاسو درود ما ته را رسيږي.

[مسلم/۴۰۸]

نبی علیه وسلم فرمایی هغه انسان بخيل دي کوم چې د هغه مخکي زما نوم ياد شي او بيا په ما باندي درود ونه وايي.

[صحيح ابوداود: ۳۸۳/۱]

• د قرض حلاصونکي لپاره دعا

بَارَكَ اللهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ إِنَّمَا جَزَاءُ السَّلْفِ الْحَمْدُ وَالْأَدَاءُ.

ترجمه: برکت دي واچوي الله جل جلاله تا لپاره په اهل او مال ستا کي يقينا بدله د قرض ثنا ويل او ادا کول دي.

[صحيح ابن ماجه: ۵۵/۲]

• د روژه ماتي په وخت کي دعا

ذَهَبَ الظَّمَاُ وَابْتَلَّتِ العُرُوقُ وَثَبَتَ الأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللهُ

ترجمه: لا ره تنده اولانده شو رگونه او باقي پاتي شو ثواب اشاء الله.

• د خفگان او فکرمندي په وخت کي دعا

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحُزْنِ وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ

ترجمه: يا الله زه پنا نيسم تا پوري د غم او د عاجزی نه او د سستی او بيزره توب او بخل او نه بوج د قرض او غلبی د خلکو نه.

[صحيح بخاری: ۶۳۶۹]

الله جل جلاله دي مونږ او تاسو ته په دي خبرو د عمل کولو توفيق راکړي.

پدي هيله چي دغه کتاب کي وړاندي شوي موضوعات د

خپل ژوند د رنگينولو لپاره په عمل بڼه اختيار کړو

او د ژوند په هر راز حالت کي ځان

دغه اسلامي اصولو ته تابع وگرځو.

ومن الله توفيق:

له لوستلو مو مننه

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**